

Økologisk mælkeproduktion

Af forsker, ph.d. Lisbeth Mogensen, Afdeling for Jordbrugsproduktion og Miljø, DJF

I fremtidens økologiske mælkeproduktionssystemer forventes øget fokus på selvforsyning med foder. Foderforsyningen vil i stigende grad blive baseret på grovfoder som græs, majs og helsæd, der under danske dyrkningsbetingelser har et højere udbyttepotentiale end mere proteinrige og koncentrerede afgrøder som ærter, lupiner og korn til modenhed.

Denne udvikling rejser en lang række spørgsmål, dels i forhold til at bedriftens overordnede produktionsstrategier, dels i forhold til dyrenes ydelse og sundhedsstatus samt i forhold kvaliteten af produkterne. For at belyse disse spørgsmål blev der i 2000 iværksat et femårigt forskningsprojekt i økologisk mælkeproduktion. På en temadag på Forskningscenter Foulum torsdag den 27. januar 2005 præsenteres projektets resultater. Bl.a. belyses følgende emner.

Når selvforsyningsgraden øges, stiger betydningen af en succesfuld integration af husdyrproduktion og sædskifte på bedriftsniveau. I et selvforsynende system baseret på en høj andel grovfoder bliver valg af grovfodertype og den opnåede kvalitet af dette grovfoder af afgørende betydning for systemets produktivitet såvel som økonomi. Når tilskudsfoderet er hjemmeavlet, viser det sig at på bedriftsniveau bliver forskelle i markudbyttepotentiale mellem forskellige afgrøder mere betydende end de forskelle i forventet ydelse per ko som forskellige typer af tilskudsfoder resulterer i.

Alternative produktionsstrategier kunne tænkes at være mere hensigtsmæssige i et selvforsynende system. F.eks. er der på Rugballegård gennemført forsøg med forlænget kælvningsinterval på 18 måneder sammenlignet med et traditionelt kælvningsinterval på 12 måneder. Et forlænget kælvningsinterval gør det muligt at øge andelen af grovfoder i den samlede foderration. Ligesom ressourceudnyttelsen (kg EKM/FE) kan forbedres idet andelen af ikke-producerende dyr (goldkøer og kvier) i besætningen mindskes. Endelig kunne strategien tænkes at mindske forekomsten af sygdomme relateret til perioden omkring kælvning.

Konsekvensen af 100% økologisk dyrket foder vil typisk være en højere andel af grovfoder i rationen og rationer, hvor energi- og næringsstofindholdet kan afvige fra kravene til optimal fodring. Lavere energiniveau må forventes at påvirke køernes produktion og energibalance negativt, specielt i tidlig laktation, hvilket kan medføre stofskiftesygdomme og reproduktionsproblemer. Netop sundhedsproblemer omkring kælvning i relation til fodringen er et af de temaer, der præsenteres på temadagen.

Forøget fodring med kløvergræs og andet grovfoder vil øge andelen af umættet fedt i foderrationen, hvilket kan give et øget indhold i mælken af CLA og andre indholdsstoffer relateret til den humane sundhed.

Avlsarbejdet med malkekøer foregår i dag på tværs af økologiske og konventionelle mælkeproduktionssystemer. En meget væsentlig forudsætning herfor er, at rangeringen af genotyper i de to systemer er ens. Tidligere eksperimentielle undersøgelser har dog vist, at øget anvendelse af grovfoder, som jo netop karakteriserer de økologiske besætninger, kan give anledning til forskellig rangering af genotype, afhængig af foderets fyldningsgrad.

Tilmelding til Temadagen kan ske til sekretær Lene Kirkegaard: tlf. 8999 1235, fax: 8999 1200 eller mail: Lene.Kirkegaard@agrsci.dk senest den 17. januar